

COVID-19 Pandemisinin Yeni Bakış Açılırları Üzerine Etkisi

The Impact of COVID-19 Pandemic on New Perspectives

Sayın Editör,

Bu satırları yazdığımız 2020 yılı Nisan ayının ortalarında koronavirus hastalığına (COVID-19) bağılı pandemi halen tüm dünyada etkinliğini sürdürüyor. Yaşamın anlamını ve değerini sorgulamayan, bireysel benlik duygularının ön plana çıktığı, bencillik ve tüketim çılgınlığına kendisini teslim etmiş toplumlar, bu pandemi sınavını biraz zor geçecek gibi gözüküyor.

Bu hastalık ilk kez 2019 yılı Aralık ayında Çin'in Hubei eyaleti Vuhan kentinde görülmüş ve etyolojisi burada bulunan bir deniz ürünleri ve canlı hayvan pazarıyla ilişkilendirilmiştir. Ölümcül olabilen bu pnömoninin etkeni kısa sürede yeni bir koronavirus (kısaca 2019-nCoV) olarak tanımlanmış ve daha sonra Ağır Akut Solunum Sendromu (SARS) etkeniyle benzerlikleri nedeniyle SARS-CoV-2 olarak adlandırılmıştır (1-3).

Dünyada 21 Nisan 2020 itibariyle COVID-19 tanısı konulmuş olgu sayısı 2 490 950, ölenlerin sayısı 170 606 olarak verilmiştir (4). Türkiye'de ise aynı tarih itibariyle toplam infekte olgu sayısı 95 591, ölüm sayısı 2259 kişi olarak bildirilmiştir (5).

Henüz tam ve onaylanmış spesifik bir tedavisi ve aşısı olmayan bu hastalığın oluşturduğu panik havasının yanı sıra hastalıktan sosyal izolasyonla korunma çabaları, insanlar arasındaki zaten kopmaya başlamış olan sosyal iletişimin daha da bozulmasına sebep olmaktadır. Hastalığın ölümcül etkisini hissettirdiği 65 yaş ve üzeri grupların bu önlemlerin getirdiği sosyal soyutlanmayı biraz daha fazla yaşamaları, toplumsal doku içerisindeki yalnızlaşmayı derinleştirmektedir.

COVID-19 pandemisinin çıkarılması gereken bazı dersler olduğunu düşünüyoruz. Hastalığın bulaşıcılığının yüksek olması sebebiyle, el antiseptiği kullanmaktan, maske takarak korunmaya çalışmaktan, bir temizlik obsesyonuna kadar varan davranışların, ruhsal travmalara sebep olması ve psikolojik desteğe ihtiyaç duyulması kaçınılmazdır.

Son 100 yıldır giderek büyüyen ahlak bunalımı toplumların doğru düşünme yetisi üzerinde olumsuz sonuçlar ortaya çıkarmıştır. Bunun etik düzlemde oluşturduğu küçük kırıkların büyüyerek, bir çöküşle sonuçlanmasının ardından, felsefe, sosyoloji ve etik gibi alanların uzmanlarına büyük görevler düşeceğine inanıyoruz. Çünkü toplumsal rehberliğin zayıfladığı bir süreçte zihinsel ve vicdani normal duruşun hatırlatılması gerekmektedir. COVID-19 pandemiden sonra etik ve ahlaki sağaltım şeklinde ifade edebileceğimiz yeni bir tedavi ve destek biçiminin benimsenmesi ya da etkin hale dönüşmesi olasıdır.

"Bu hastalık nereden çıktı, nasıl bu kadar hızla yayıldı?" gibi sorular üzerinde tartışmak nispeten kolaydır. Fakat daha önemlisi, küçücük bir hastalık etkeninin akıllanmayan, çıkırından çıkan bir dünyaya verdiği derslerin doğru algılanmasıdır. Çin'den sonra dünya geneline yayılan bu salgın hastalıkla birlikte ortaya çıkan binlerce ölüm ve binlerce infekte olmuş olgunun yanı sıra ekonomi, ziraat, gıda tedarik zinciri, lojistik, turizm, seyahat ve eğitim gibi pek çok farklı alanın faaliyetleri kesintiye uğramıştır ve biz de bu tarihsel olaylara tanıklık ediyoruz. Kendi içinde insan olmayı, zorlanarak da olsa deneyen bir canlının, bir virus infeksiyonu vesilesiyle gerçeklerle yüzleşmek zorunda kalması düşündürücüdür. Bedeli bu kadar ağır olan yüzleşmenin, dünyanın etik anlayış ve düşüncesinde kalıcı ve doğru sonuçlar oluşturmasını bekliyoruz.

Elbette ki, tarihsel süreçte yaşanmış diğer salgın hastalıklar gibi COVID-19 pandemisi de gerileyecek, belki bir süre sonra tamamen sahneden çekilecektir. Ancak bu salgının yarattığı sosyal fobiden, hastalığın tekrar atak yapma endişesinden uzak kalmak mümkün olmayacak gibi görünüyor. Bu nedenledir ki, salgının etkisini yitirdikten sonra bile, her şeyin kısa sürede normale dönmesi beklenmemelidir.

ORCID iDs of the authors: Ç.Ü. 0000-0001-7834-6616; S.Ö. 0000-0002-7320-961X

Cite this article as: Üstün Ç, Özçiftçi S. [The impact of COVID-19 pandemic on new perspectives]. *Klimik Derg.* 2020; 33(1): 108-9.

Yazışma Adresi / Address for Correspondence:

Seçil Özçiftçi, Ege Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Tıp Tarihi ve Etik Anabilim Dalı, Bornova, İzmir, Türkiye

E-posta / E-mail: ozciftciseccil@gmail.com

(Geliş / Received: 22 Nisan / April 2020; Kabul / Accepted 24 Nisan / April 2020)

DOI: 10.5152/kd.2020.23

Zaman hiçbir zaman geriye doğru gitmeyeceği gibi, bazı olumsuz davranış modelleri ve eskimeye yüz tutmuş fikirler de COVID-19'dan sonra artık bir kenara bırakılmalıdır. İkiyüzlülük, dürüst olmayan tavırlar, beyaz ya da gerçek yalan diye tabir edilenler, mobbing ve daha birçok olumsuz etkinin kaybolmasını; yeni, uygun ve güzel olanlarla yer değiştirmesini umut etmeliyiz. Bu süreçten sonra doğaya, canlılara, çevreye zarar vermeyen daha duyarlı, atıklarla dünyayı kirletmeyen, ücretsiz sağlığa erişim hakkını yaygınlaştıran, dengeli bir nüfus planlamasını öngören, etik ve ahlaki değerleri önemseyen bir toplumsal yapının ortaya çıkacağına inanmalıyız.

COVID-19'un getirdiği sosyal, etik ve ahlaki sonuçlar üzerinde daha fazla düşünerek ve hissederek, doğru çıkarımlarda bulunulacağını umut ediyoruz. Olumlu hayal gücümüzle, akıl ve vicdani yönümüzle güzel bir dünya düzeni ve tıbbın temel değerlerine uygun bir sağlık sistemi oluşturmamız gerektiğine inanmalıyız.

Çağatay Üstün , Seçil Özçiftçi

Ege Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Tıp Tarihi ve Etik Anabilim Dalı, İzmir, Türkiye

Çıkar Çatışması

Yazarlar, herhangi bir çıkar çatışması bildirmemiştir.

Kaynaklar

1. Huang C, Wang Y, Li X, *et al.* Clinical features of patients infected with 2019 novel coronavirus in Wuhan, China. *Lancet.* 2020; 395(10223): 497-506. [\[CrossRef\]](#)
2. Zhu N, Zhang D, Wang W, *et al.* A novel coronavirus from patients with pneumonia in China, 2019. *N Engl J Med.* 2020; 382(8): 727-33. [\[CrossRef\]](#)
3. Lake MA. What we know so far: COVID-19 current clinical knowledge and research. *Clin Med.* 2020; 20(2): 124-7. [\[CrossRef\]](#)
4. Worldometer. COVID-19 Coronavirus Pandemic [Internet]. USA: Dadax [erişim 21 Nisan 2020]. <https://www.worldometers.info/coronavirus/>.
5. Sağlık Bakanlığı. Türkiye'deki Güncel Durum [Internet]. Ankara: Sağlık Bakanlığı [erişim 21 Nisan 2020]. <https://covid19.saglik.gov.tr/>.